

APSTIPRINU:

Grobiņas Mūzikas un mākslas skolas
direktore Mārīte Bruža

Grobiņā 2021.gada 31. augustā

IZGLĪTĪBAS IESTĀDE
PROGRAMMAS VEIDS
PROGRAMMU KOPA
ĪSTENOŠANAS ILGUMS
IEGUVES FORMA

Grobiņas Mūzikas un mākslas skola
Profesionālās ievirzes izglītības programma
Vizuāli plastiskā māksla
1460 stundas
Klātiene

**Mācību priekšmeta
VEIDOŠANA
programma**

350 stundas

Izglītības programmu apgūst līdztekus vispārējai izglītībai

Mācību programma aktualizēta metodiskajā sēdē 26.08.2021.
Mācību priekšmetu programmu izstrādāja pēc LNKC vadlīnijām pedagogs
Inese Rence

MĒRĶI:

- Sekmēt audzēkņa tēlniecības pamatu praktisku apguvi, iepazīstot tēlniecību kā vizuāli telpisku pasaules izziņas avotu un izteiksmes veidu;
- Attīstīt un pilnveidot audzēkņu zināšanas, prasmes un iemaņas radoši veidojot dažādus darbus no daudzveidīgiem materiāliem;
- Veicināt izglītojamo māksliniecisko, intelektuālo izaugsmi un darba tirgū konkurētspējīgu prasmju apguvi.

UZDEVUMI:

- Attīstīt uztveri, izzinot dabas un kultūrvides objektus, keramikas daudzveidību;
- Veidot izpratni par formas uzbūvi un izteiksmes līdzekļiem tēlniecībā, iepazīt tēlniecības materiālus un tehnikas;
- Iegūt pieredzi izteikt tēlus un idejas kā 3-dimensiju objektus, analizēt radošā darba procesu un rezultātu.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA APGUVES ILGUMS UN APJOMS

Stundu skaits	1.kl.	2.kl.	3.kl.	4.kl.	5.kl.	kopā
nedēļā	2	2	2	2	2	10
mācību gadā 35 nedēļas	70	70	70	70	70	350

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURS

Mācību priekšmeta *Veidošana* apjoms ir 350 stundas. Mācību priekšmeta *Veidošana* saturs nodrošina saikni starp *Kompozīciju, Zīmēšanu, Darbs materiālā* un citiem mācību priekšmetiem, kā arī priekšnoteikumus apgūto zināšanu un prasmju daudzveidīgai lietošanai.

Mācību satura apguves secību veido deviņas tēmas. Pedagoģs satura apguves secību mācību priekšmeta *Veidošana* plāno saskaņā ar šeit norādīto, bet var arī mainīt, mācību saturā iekļaujot visas tēmas un nodrošinot *Veidošanas* noslēguma prasību sasniegšanu visiem audzēkņiem.

Deviņas tēmas kopumā un katra tēma atsevišķi ietver visas mācību priekšmeta *Veidošana* satura daļas: mākslas uztveri, mākslas valodu, radošo un vērtējošo darbību. Ikviena tēma īstenojas kā daudzveidīgi mācību uzdevumi, kurus izvēlas skolotājs atbilstoši plānotajam mācību procesam. Mācību uzdevumu dažādība nodrošina audzēkņa daudzveidīgu prasmju apguvi un spēju attīstīšanu –prasmī mērķtiecīgi vērot, telpiskās domāšanas attīstīšanu, mākslas piemēru pētīšanu un analīzi, radoša darba un darba procesa novērtēšanu un citas.

Iepazīšanās ar tēlniecību, tēlniecības materiāliem un darbarīkiem.	Tēlniecības darbu un materiālu daudzveidība mākslā. Darba process un darbarīki. Keramikas materiāli, to īpašības un raksturs, iespēju izziņāšana.
Apakšskulptūra - vērotā atveidojums 3- dimensijās	Iepazīšanās ar tēlniecības veidiem – cilni un apaļskulptūru. Apaļskulptūras veidošana, izmantojot atbilstošus veidošanas paņēmienu un tehniku. Mērogs. Karkasa izmantošana. Dabas formu vizuālo vērtību atklāšana. Proporcijas. Apjoms. Formas uzbūve un analīze.
Cilnis	Iepazīšanās ar ciļņa veidiem. Darba gaita – skices, to izvērtēšana, atveidojums materiālā. Formas analīze. Izteiksmes līdzekļu, kompozīcijas, proporciju pakļaušana ciļņa veidošanas principiem. Ciļņa veidošanas paņēmieni un tehnika. Darba atlējums paliekošā materiālā.
Materiāla izziņāšana. Tēla veidošana.	Atšķirīgu materiālu iepazīšana. Eksperimenti ar jauniem materiāliem. Materiāla īpašību un tehnoloģiju izziņāšana. (Darba atlējums paliekošā materiālā.)
Viena izteiksmes līdzekļa izcelšana radošā kompozīcijā.	Veidojamā objekta vizuālo īpašību izziņāšana. To pastiprināšana ar izvēlētajiem izteiksmes līdzekļiem – stilizācija/ pārspīlējums/ deformācija/ u.c.
Divu un vairāku objektu mijiedarbības attēlojums.	Iepazīšanās ar mākslas piemēriem. Vienādā un/ vai atšķirīgā attēlojums. Izteiksmes līdzekļu izvēle. Kompozīcijas pamatprincipi. Objektu vienotība un skatāmība.
Kopija	Objekta interpretācija. Uzmērīšana. Proporciju attēlojums. Plastiskums. Stilistika.
Sarežģīta tēlnieciska darba būvēšana.	Ieceres un tehnisko iespēju saskaņošana. Karkass. Proporcijas.
Patstāvīgas idejas/ ieceres attēlošana 3- dimensijās.	Ideja un tēls. Iegūto zināšanu un prasmju radošs pielietojums izvēlētajā materiālā.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURA APGUVES SECĪBA

1.māc.gadā 70st.:

- iepazīt veidošanas materiālus, faktūras un to izpildījuma iespējas;
- attīstīt pirkstu veiktību un prasmi koordinēt plaukstas kustības, realizējot konkrētu ieceri;
- apgūt dažādu vienkāršu apaļformu veidošanas iespējas;
- pamatprasmes formas apjoma atveidošanā plaknē(cilnis).

2.māc.gadā 70st.:

- izziņāt vienkāršas dabas formas un tās atveidot (siluets-plakne, apjoms);
- prast pielietot dzīvnieka formu atveidojumiem raksturīgākās faktūras virsmas apstrādāšanai;
- mācīties savu radošo ideju atveidošanu cilnī un 3-D formās;
- apgūt dažādu, jaunu veidojamo materiālu veidošanas iespējas
- gūt pieredzi keramikas darbu tonēšanā

3.māc.gadā 70st.:

- veidot izpratni par proporcijām, veidojot vienkāršas vai saliktas formas darbus pēc dotiem dabas formu paraugiem;
- prast atveidot augu vai ziedu kompozīciju cilnī pēc ģipša parauga;
- iepazīt mākslas stilu daudzveidību (kubisms; sirreālisms), dabas formu vai dzīvnieka figūras stilizēšanu – ģeometrizzēšanu;
- iepazīt latviešu etnogrāfiju (rakstu zīmes), atveidot tās plaknē un 3D formās;
- radošas kompozīcijas veidošana -divu formu transformācija vienā.

4.māc.gadā 70st.:

- apgūt prasmes un iemaņas veidojot cilni ar simetrisku- asimetrisku kompozīciju dotā laukumā;
- iepazīt formas pārveidošanos - divu pretstatu saplūšana vienā formā (piem. konkrēta- nekonkrēta; plastiska- ģeometriskā; kompakta–sadalīta; gluda – asa u.c.);
- prast atveidot dzīvnieka un cilvēka proporcionālas, harmoniskas figūras;
- izziņāt cilvēka sejas proporcijas un atveidot tās cilnī
- apgūt podnieka darba pamatiemaņas

5.māc.gadā 70st.:

- apgūt prasmes un iemaņas trīsdimensiju darba veidošanā, izmantojot paraugus no dabas vai foto;
- izpratne par konstruktīvas formas veidošanu cilnī un apaļformā - burta atveidošanā;
- apgūt jēdzienu “mērogs”, prast veidot apaļformu no dabas palielinājumā vai samazinājumā;
- prast veidot dinamisku, harmoniski proporcionālu cilvēka figūru (dažādos materiālos).
- Attīstīt virpošanas procesa iemaņas izmantojot podnieka virpu
- apgūtās zināšanas un prasmes daudzpusīgi prast pielietot patstāvīgi, radoši un analītiski attīstot un vērtējot no idejas līdz gala rezultātam izstrādājot nobeiguma darbu materiālā.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA APGUVES PLĀNS

Klase, stundu skaits	Tēmas
1.klase 70 st.	1.semestris
	<p>1.Iepazīšanās ar tēlniecību kā mākslas izteiksmes līdzekli, tās materiāliem un darba rīkiem</p> <p>2.Dabas formu studijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Līniju ritmu un faktūru saskatīšana dabā un atveidošana materiālā • Iepazīt mālu, tā plastiskumu. • Iegūt iemaņās dažādu faktūru veidošanā. <p>3. Darba idejas skices veidošana un realizēšana materiālā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbs ar izrullētu māla plastu <p>4.Sīkplastika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attīstīt iemaņas sīku detaļu veidošanā un savienošanā. • Iegūt pieredzi darbā ar dažādiem keramikas instrumentiem un materiāliem. <p>5.Cilnis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apgūt pamatprasmes formas apjoma atveidošanā plaknē. Dabas formu pielietojums cilnī.
	2.semestris
	<p>6.Izpratne par apjomīgu formu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prast plastiskā materiālā veidot vienkāršas apjomīgas formas. • Dzīvnieku apaļskulptūru veidošana <p>7.Apjomīgas formas veidojums pēc parauga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dabā sastopamas formas(dārzeņi, augļi). <p>8.Keramikas izstrādājumu tonēšana , angobēšana.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iegūt pamatzināšanas apar keramikas izstrādājumu tonēšanas materiālu un paņēmieni daudzveidību <p>9.Analīze</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prast izveidot savu darbu ekspozīciju. Vērtēt savu un citu darbus, paskaidrot pieeju darba rezultātu.
2.klase 70 st.	1.semestris
	<p>1.Dabas formu vērojums.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapu un ziedu atveidojums cilnī. <p>2.Dekoratīvi funkcionāls priekšmets</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iegūt pamatzināšanas par funkcionālu izstrādājumu daudzveidību keramikā. • Dabas motīvu izmantošana ieceres realizācijā. <p>3.Skulpturāls veidojums</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attīstīt prasmi dzīvnieka apaļskulptūru veidot dažādos stāvokļos un kustībā • Attīstīt prasmi radoši modelēt formu atbilstoši iecerei, veidot faktūru un tonālos risinājumus. <p>4.Keramikas izstrādājumu tonēšana. Glazēšana.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iegūt pamatzināšanas par keramikas izstrādājumu tonēšanas paņēmieni daudzveidību. <p>5.Analīze</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prast izveidot savu darbu ekspozīciju. Vērtēt savu un citu darbus, paskaidrot pieeju un darba rezultātu.
	2.semestris

	<p>6. Tematiska kompozīcija</p> <ul style="list-style-type: none"> Iegūt iemaņas izvērst tematisku vēstījumu dekoratīvā daudzfigūru sīkplastikas kompozīcijā. <p>7. Sīkplastikas formu stilizācija</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīstīt iemaņas darba zīmējuma veidošanā. Attīstīt iemaņas pielietot „auklišas tehniku” realizējot savu radošo ieceri. <p>8. Dekoratīvs priekšmets</p> <ul style="list-style-type: none"> Iegūt priekšstatu par formu daudzveidību. Pēc paša veidotas skices darināt keramikas vāzi „aukliņu tehnikā” <p>9. Keramikas izstrādājumu tonēšana ar angobu.</p>
<p>3.klase 70 st.</p>	<p>1.semestris</p> <p>1. Dabas formu vērojums</p> <ul style="list-style-type: none"> Ciļņa atveidojums uz māla plāksnes Izteiksmes līdzekļu, kompozīcijas, proporciju pakļaušana ciļņa veidošanas principiem. <p>2. Radoši apjoma risinājumi</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīstīt prasmes skicēt, radoši risināt dekoratīvas kompozīcijas. Meklēt tehniskos risinājumus atbilstošus iecerei. <p>3. Dekoratīvs priekšmets</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīstīt prasmi zīmēt tehnisko zīmējumu, lai realizētu ieceri. Gūt iemaņas papīra maketa veidošanā <p>4. Apaļskulptūra.</p> <ul style="list-style-type: none"> Veidot dzīvnieka apaļskulptūru. Dabas formu vizuālo vērtību atklāšana. Proporcijas, apjoms, formas uzbūve un analīze. <p>5. Keramikas izstrādājumu glazēšana, apgleznošana .</p> <ul style="list-style-type: none"> Iegūt pamatzināšanas par glazūru daudzveidību, to specifiku un tehnoloģiju keramikā. Attīstīt iemaņas savu darbu glazēšanā un apgleznošanā.
	<p>2.semestris</p> <p>6. Dzīvnieka figūras stilizēšana- ģeometrizzēšana</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīstīt prasmes skicēt un radoši risināt tēmu. Veidot stilizētu dzīvnieka figūru izejot no lodes <p>7. Mākslas stilu daudzveidība(kubisms, sirreālisms)</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīstīt prasmes radoši modelēt formu atbilstoši iecerei, veidot faktūru un tonālos risinājumus. <p>8. Forma un funkcija</p> <ul style="list-style-type: none"> Iegūt pamatzināšanas par terminu dizains, formas un funkcijas mijiedarbību. Iegūt iemaņas izvērst vēstījumu dekoratīvā kompozīcijā Attīstīt prasmes tehniskā zīmējuma izstrādāšanā. <p>9. Analīze</p> <ul style="list-style-type: none"> Prot noformēt savu radošā darba rezultātu un sagatavot to eksponēšanai. Vērtēt un analizēt savu un citu darbus, paskaidrot pieeju un darba rezultātu.
<p>4.klase 70 st.</p>	<p>1.semestris</p> <p>1. Etnogrāfiskā keramika</p> <ul style="list-style-type: none"> Iegūt priekšstatu par etnogrāfisko keramiku, tās nacionālajām tradīcijām Etnogrāfisko motīvu studēšana un interpretēšana Izteiksmes līdzekļu, kompozīcijas, proporciju pakļaušana ciļņa veidošanas principiem <p>2. Dekoratīvi funkcionāls priekšmets</p> <ul style="list-style-type: none"> Iegūt priekšstatu par dekoratīvu priekšmetu nozīmi mūsu interjerā Attīstīt iemaņas radoši risināt tēmu caur skici projektiem, modelēt formu atbilstoši iecerei Iepazīt formas pārveidošanas-divu pretstatu aplūšanu vienā formā <p>3. Stilistiski vienotu priekšmetu grupa</p> <ul style="list-style-type: none"> Attīstīt iemaņas veidot stilistiski vienotu proporcionālu priekšmetu grupu. Attīstīt iemaņas risināt dekora un formas attiecības veidojot priekšmetu. <p>4. Keramikas darbu glazēšana un angobēšana</p> <ul style="list-style-type: none"> Iegūt pamatzināšanas par glazūru un angobu daudzveidību, to specifiku un pielietošanas

	tehniku keramikā
	2.semestris
	<p>5.Cilvēka figūra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pētīt, analizēt, skicēt un veidot uz karkasa proporcionālu, harmonisku cilvēka figūru. • Izzināt cilvēka sejas proporcijas un atveidot tās cilnī <p>6.Kopija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attīstīt iemaņas objekta uzmērīšanai un interpretācijai , proporciju attēlošanai. • Nīderlandes flīžu pētīšana, analīze, kopijas veidošana. <p>7. Keramikas izstrādājumu virpošana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attīstīt virpošanas procesa iemaņas izmantojot podnieka virpu <p>8.Cilindriska forma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iegūt iemaņas cilindriska priekšmeta virpošanā un apstrādē
	1.semestris
	<p>1.Attīstīt patstāvīga radošā darba spējas, pilnveidojot un nostiprinot iepriekšējos gados apgūtos veidošanas principus un gūtās zināšanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attīstīt prasmes saliktu trauku veidošanas iemaņas • Skices izstrāde, darba trafareta modelēšana <p>2. Plaukstas atveidošana materiālā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attīstīt prasmes skicēt un radoši risināt tēmu. • Attīstīt prasmi analizēt modeli un atveidot to dekoratīvi funkcionālā kompozīcijā <p>3.Keramikas izstrādājumu virpošana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmantojot podnieka virpu attīstīt virpošanas procesa iemaņas keramikā • Iegūt iemaņas dažādu formu priekšmetu veidošanā uz podnieka virpas • Dīvkrašainu mālu virpotu priekšmetu grupu veidošana.
	2.semestris
5.klase 70 st.	<p>4.Veidošanas kursa pārbaudes darbs. Ideju skices. Realizācija .</p> <p>5.Ideja,skices Noslēguma darbam.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot analizēt, pētīt, atlasīt vizuālo un teorētisko materiālu, lai attīstītu un pilnveidotu savu ieceri. • Caur skiču projektiem prot vizualizēt savu ieceri saprotamā veidā. <p>6.Noslēguma darbs. Maketi. Materiālu proves.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot radoši eksperimentējot izvēlēties Noslēguma darba realizēšanai nepieciešamos materiālus un tehniskos risinājumus. <p>7..Noslēguma darbs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot patstāvīgi , radoši un meistarīgi strādāt izvēlētajā tehnikā • Prot patstāvīgi analītiski vērtēt paveiktā darba rezultātu • Prot plānot darbam paredzēto laiku • Prot noformēt savu radošā darba rezultātu un sagatavot to eksponēšanai • Prot rakstiski un mutiski prezentēt savu darba ideju, izvērtēt tā tapšanas gaitu kā arī savu radošo un tehnisko pieredzi

MĀCĪBU SASNIEGUMU VĒRTĒŠANAS PRASĪBAS, FORMAS UN VEIDI

Izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas pamatprincipi ir šādi:

- pozitīvo sasniegumu summēšana;
- pārbaudes obligātums: izglītojamie saņem vērtējumu par izglītības programmas obligātā satura apguvi;
- izglītojamo zināšanām, prasmēm un attieksmēm noteikto kritēriju atklātība un

skaidrība – prasību kopums iegūtās izglītības kvalitātes vērtēšanai atbilstoši izvirzītajiem izglītības programmas, kā arī mācību priekšmeta mērķiem un uzdevumiem;

- mācību sasniegumu vērtēšana notiek izglītojamo mācību darbu skatēs, izstādēs, konkursos. Vērtēšana notiek sistemātiski – ir kārtējās pārbaudes, ieskaites ar diferencētu vērtējumu,
- pārbaudes darbā izglītojamie apliecina zināšanas, prasmes, iemaņas un attieksmes konkrētajam apguves līmenim atbilstošā uzdevumā. Mācību starprezultātu un galarezultātu pārbaudēs iekļautais mācību saturs atbilst mācību priekšmetu programmās noteiktajam.
- izglītojamo mācību sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību priekšmeta programmas vai tās daļas apguves līmeni:
- mācību priekšmeta vai tā daļas apguve tiek vērtēta – organizējot pārrunas (pašnovērtējums, grupas biedru novērtējums, skolotāja vērtējums);
- mācību priekšmeta vai tā daļas apguve tiek vērtēta ar atzīmi 10 ballu vērtējuma skalā;
- ja nav iespējams mācību sasniegumu vērtējums atbilstoši 10 ballu skalai, tad lieto vērtējumu- "ieskaitīts" vai "neieskaitīts".

10 ballu vērtējuma skala:

- augsts apguves līmenis: izcili – 10; teicami – 9;
- optimāls apguves līmenis: ļoti labi – 8; labi – 7; gandrīz labi – 6;
- vidējs apguves līmenis: viduvēji – 5; gandrīz viduvēji – 4;
- zems apguves līmenis: vāji – 3; ļoti vāji – 2; ļoti, ļoti vāji – 1.

Mācību sasniegumu vērtējumu 10 ballu skalā veido šādi kritēriji:

- iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte;
- iegūtās prasmes un iemaņas;
- attieksme pret izglītošanos;
- mācību sasniegumu attīstības dinamika.

7.MĀCĪBU DARBA FORMAS, METODES

Mācību stunda var notikt ne tikai mācību klasē. Lai aplūkotu tēlniecības darbu oriģinālus, nodarbība var notikt muzejā, izstāžu zālē vai pilsētvidē. Svarīgi ir iepazīt arī tos tēlniecības materiālus, kuri pieejami ārā, – zeme, smiltis, lapas, zari, kā arī pamēģināt veidot skulptūras, izmantojot ūdens, dūmus, birstošus materiālus, izmantojot dabas vidi un paplašinot izpratnes par tēlniecību robežas.

Pēc darbības rakstura var izdalīt trīs atšķirīgas metožu grupas - norādošās, sokrātiskās un atklājuma metodes.

Norādošās metodes piemērotas, lai sniegtu audzēkņiem konkrētas zināšanas, prasmes, tehnikas.

Norādošās metodes *Veidošanā* izmanto, uzsākot jaunu tēmu vai uzdevumu. Skolotāja **stāstījums** vai **demonstrējums** iepazīstina audzēkņus ar tēmu, uzdevumu, metodiskajiem uzskates līdzekļiem, fondu materiāliem, mākslas piemēriem, tehniskajiem paņēmieniem uzdevuma veikšanai. **Darbs pēc parauga** ir metode, kad audzēkņi strādā, sekojot skolotāja instrukcijām, paraugam un atdarinot to.

Sokrātiskās metodes lieto, lai virzītu audzēkņus uz patstāvīgi ideju un risinājuma meklēšanu, prasmes analizēt, vērtēt un izteikties attīstīšanu dialogā ar skolotāju un klases biedriem.

Sokrātiskās metodes *Veidošanā* izmanto, veicot radošus uzdevumus. Pedagoģa un audzēkņu **sarunas** palīdz gan saskatīt vizuālās vērtības, pievērst uzmanību detaļām, un skatīties plaši, tuvāk izprast ar saskatīšanu vai attēlošanu saistītas problēmas, lietu uzbūvi un jēdzienus. Tās arī palīdz rast atbildes, veicot mācību uzdevumu un analizējot paveikto. Darbu izvērtēšanas procesā var izmantot **jautājumu un atbilžu** metodi: skolotāja un/ vai klases biedru uzdotie jautājumi parasti palīdz audzēknim veidot atbildes - stāstījumu par sava darba ideju, darba procesu un rezultātu. Lai atbildētu, jānāk noformulēt doma, jāzina termini.

Audzēkņa praktiskā darbība *Veidošanas* stundās ir aktīvs izziņas process. Skolotājs var izmantot daudzveidīgas metodes, kuras palīdz skolēnam darba tapšanā – tās ir **attēlošana materiālā, ideju pieraksti, skicēšana, fotografēšana, materiālu atlase, kolekcijas veidošana, eseja**, kā arī metodes atšķirīgas tēlnieciskas pieejas īstenošanā - **radošā kopēšana, gatavu lietu iekļaušana darbā** (*ready-made*) un citas.

Atklājumu metodes pamatā ir audzēkņa daudzveidīga radošā darbība un eksperimentēšana kā izziņas priekšs. Skolotājs organizē mācību procesu tā, lai tas būtu *atvērts* skolēnu patstāvīgiem atklājumiem.

Atklājuma metodes *Veidošanā* izmanto, audzēkņiem patstāvīgi izziņot kaut ko jaunu daudzveidīgos radošos mācību uzdevumos, kā arī mācoties no savām veiksmēm un kļūdām. Atklājuma metodes ir **eksperiments** un **praktiskais darbs** ar atšķirīgiem, atklājumus ietverošiem nosacījumiem – darbs ar jaunu un nepazīstamu tehniku un instrumentiem, darbs ar ierobežotiem resursiem un citas. **Nejaušības metode** praksē tiek izmantota, strādājot ar birstošiem, šķidriem, gaistošiem materiāliem. **Projekti** kā mācību metode ietver dažādu metožu un darbību kopumu. Mācību procesā tie var būt gan starpdisciplināri, gan ar mācību priekšmetu saistīti projekti, piemēram, vides mākslas projekti un citi.

MĀCĪBU DARBAM NEPIECIEŠAMĀS APRĪKOJUMS, MĀCĪBU TEHNISKIE LĪDZEKĻI, MATERIĀLI, INSTRUMENTI

Darbam nepieciešamas piemērotas telpas, veidošanas paliktņi, podnieka virpa, keramikas darbu apdedzināšanas krāsns, māla plastas rullējamais galds, veidošanas instrumenti, skapis vai plaukti, ķebļi, ģeometriskie priekšmeti, podesti, plāksnes, sadzīves priekšmeti.

Uzskates līdzekļi - fondu darbi, reprodukcijas, grāmatas, žurnāli, speciālā mācību un metodiskā literatūra, mūsdienu tehnoloģiju iespējas.

Mācību materiāli- māls un citi veidošanas materiāli, papīrs, zīmuļi, dzēšamās gumija.

9. IZMANTOTĀ LITERATŪRA

V. Kažokniece, M. Līduma, R. Ziemelis *Veidosim*, Rīga, Zvaigzne, 1979.

V. Klētnieks, *Senču raksti 2*, Laikraksta „Daiļrade” pielikums, 1990

A. Žūriņa, *Keramika*, Zvaigzne, Rīga 1971

Anspaks J., *Mākslas pedagoģija* (2. daļa); Raka, 2006. –256.lpp.

Hibnere V., *Bērnu tēlotājdarbības psiholoģija*, R.; Zvaigzne, 1977.- 107lpp.

Prindule L., *Bērnu psihiskās attīstības vecumposmu psiholoģija* (1. daļa); Liepāja, 1994. – 201 lpp.

Drīzulis A. *Anatomija māksliniekiem* – R.; Madris, 2001.

Matvejevs V. *Faktūra* – R.; Zvaigzne ABC, 1984.

Z. Kagaine *Radošā domāšana vizuālajā mākslā* R.; Zvaigzne ABC 2006.

- Z. Kagaine Tēlainā domāšana vizuālajā mākslā R.; Zvaigzne ABC 1999.
- L. Kolvina, E. Spīra Dzīvā daba. Enciklopēdija. 1996.
- M. Brūsa Mitforda zīmes un simboli. 1998.
- Kundziņš M. Dabas formu estētika R.; Madris, 2004.
- Архейм Р. Искусство и визуальное восприятие. Москва; 1974.
- Иттен И. Искусство формы. Москва; 2004.
- Ланг Й. Скульптура. Москва; 2000.
- Мальстром М. Моделирование фигуры человека. Минск; 2003.
- A. Ozoliņa Nucho, M. Vidnere Māksla un pašatklāsmē R.; AGB, 1999.
- M. un R. Bilmaņi Veidošana skolā un mājniecībā "Kultūras balss" Rīga, 1920.
- T. Kačālova, R. Pētersons Mākslas vēstures pamati Apgāds Zvaigzne ABC, 2005
- Profesionālās ievirzes izglītības programmas "Vizuāli plastiskā māksla" mācību priekšmeta izstrādes prasības pamatizglītības pakāpē (projekts). Rīga, Latvijas Kultūras ministrijas Valsts Kultūrizglītības centrs, 2002.
- Vizuālā māksla. Pamatizglītības standarts. Rīga, Latvijas Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības satura un eksaminācijas centrs, 2001., 16 lpp.
- Barkāns V., "Veidošanas mācību priekšmeta programmas metodiska izstrāde vidējās profesionālās izglītības programmā "Dekoratīvā tēlniecība" – Rīga, 2003.
- Zirdziņa V.. Vizuālās mākslas valodas ābece. Rīga, Sprīdītis, 1995, 95 lpp.
- Kavacs V. Darbs materiālā- Rīga, LPSR Kultūras Ministrijas Mācību iestāžu metodiskais kabinets, 1987., 44 lpp.
- Kavacs V. Mākslas valodas pamati. Rīga, Zvaigzne ABC, 1999, 91.lpp.
- Valentīna Hibernere, Lilija Grasmane. Bērna vizuālā darbība. 2.daļa: Mākslas pedagoģija. Rīga, IU RaKa, 2000, 342 lpp.
- Pormanis I., Keramika-Rīga, Latvijas Kultūras Ministrija, Latvijas Mākslas akadēmija, republikāniskais mākslas mācību iestāžu metodiskais kabinets, 1990.
- Gimbutas, M., The language of the Goddess – London, Thames & Hudson, 290 p., 386 p.,
- Loze, I., Akmens laikmeta māksla Austrumbaltijā - Rīga, Zinātne, 1983., 134 lpp.
- Čaupova, R., Marta Skulme Tēlniecība- Rīga, Zinātne 1992., 80 lpp.
- Epoche, Künstler, Meisterwerke, Henry Moore Hauptthemen – Hamburg, Pawlak Verlag, 1976, p.72.
- Read, H., Moderne Sculpture a Concise History.- London, Thames & Hudson, 2001., p.310.
- Leitis, A., Tirradņi- 2005. Neputns, 207 lpp.
- Katalogs Andris Vārpa - Rīga, Galerija Daugava A/S Preses nams, 95 lpp.
- Latvijas PSR Zinātņu Akadēmija Vēstures Institūts „Arheoloģija”- Rīga, Zinātne, 1974., 374 lpp.
- Prette M.C., Capaldo A., Tvoriošt tvar tarba – Bratislava, Mladě letā, 1982., 317 lpp.
- Sast. Cēbere, G., Arta Dumpe tēlniecība - Rīga, Liesma, 1985, lpp.